

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta . . . „ 28—
četrt leta . . . „ 14—
en mesec . . . „ 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta „ „ 30—
za četrt leta „ „ 15—
za en mesec „ „ 5-50

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 25 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19. Telefon št. 340. Upravištvo je na Marijinem trgu št. 8. Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Začasna naredba o agrarni reformi.

Z datumom 25. februarja 1919 je izšla začasna naredba celokupnega ministrstva o agrarni reformi.

Prvi del (§§ 1—6) govori o kmetijskih razmerah v Bosni in Hercegovini. Kmet je odslej lastnik zemlje, ki jo je doslej obdeloval. Lastnike bo odškodovala država.

Drugi del (§§ 7—8) govori o uničenju kolonjskega razmerja v Istri, Goriški in Dalmaciji. V glavnem veljajo tudi tu določbe prvega dela. Vse razsodbe, ki so bile tekom te vojne izrečene na korist lastnikov zemlje, se razveljavijo in imajo veljati kot podlaga za daljno postopanje v smislu predpisov te naredbe stanje pred vojno.

Tretji del (§§ 9—16) govori o delitvi velikih posestev.

§ 9. Vsa velika posestva v kraljevini SHS se razlase. Zemlja se razdeli med one državljane, ki se bavijo z obdelovanjem zemlje, pa zemlje sploh nimajo, ali pa ne toliko, kolikor bi je mogli obdelovati s svojo rodbino. Prvenstvo pri tej razdelitvi imajo invalidi, udove in sirote vojakov ter vojakov in prostovoljci, ki so se borili za osvojenje in ujedinjenje SHS.

§ 10. Za velepos. se proglašajo: a) vsi fidejkomisi; b) posestva pod c), ki so dana v najem samo enemu najemniku, so le deloma ali sploh niso obdelana; c) posestva, ki obsegajo 100—500 oralov zemlje, po krajevnih razmerah. Ta posestva se podvržejo takoj začasni razdelitvi, začeti od največjega, pa po vrsti do vedno manjšega.

§ 11. Odškodnina za razlašena zemljišča se določi pozneje potom zakona.

§ 12. Brez odškodnine se odvzamejo: a) vsa posestva habsburške dinastije in članov cesarske družine; b) posestva dinastij sovražnih dežel; c) vsa posestva, ki so bila nekdanje darovana tujcem za usluge, napravljene Habsburžanom, a niso dosedaj prešla v tretje roke.

§ 13. Za posestva, ki so bila kupljena tekom vojne in za katera obstoji upravičen sum, da so pridobljena z nerazmernim vojnim dobičkom, se lastnikom ne bo izplačala odškodnina, dokler ne bo sprejet poseben zakon o vojnih dobičkih.

§ 14. Dokler se razdelitev ne bo mogla izvesti definitivno v smislu § 9, bo država v § 10 označena posestva dala v § 9 označenim osebam v najem v manjših ali večjih kompleksih.

§ 15. Razveljavljajo se vse najemne pogodbe glede veleposestev, ki jih ne obdeluje sam najemnik kot strokovni ekonom ali zemljedelec z družino.

§ 16. Prepoveduje se oddajanje zemljišč v podnajem.

Četrti oddelek (§§ 17—18) govori o gozdnih kompleksih, ki preidejo v last države. Kmetje bodo v teh gozdnih imeli pravico do paše ter drv za kurjavo in gradnjo. Ureditev glede odškodnine dosedanjim lastnikom ter pravic kmetov glede paše in drv se uredi s posebnimi zakoni.

Peti del (§ 19) govori o reviziji segregatov. Kjer so bivši tlačani odškodovani na korist grajščakov, se ima na zahtevo odškodovanih izvesti revizija.

Šesti del (§ 10) govori o državnem uradu za agrarne reforme. Za izvedenje agrarne reforme se osnuje poseben „Državni urad za agrarne reforme.“ V delokrog tega urada bo spadalo povračanje naših izseljencev iz Amerike in drugih dežel ter sploh preseljevanje Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki žive danes v drugih državah.

Sedmi del (§ 21—24) vsebuje zaključne naredbe. Vsaka pogodba, ki je proti tej naredbi, je neveljavna.

Kdor bi jemal, sam delil ali pletil tuja posestva ter bil radi tega obsojen, izgubi pravico do dobrote, ki jih nudi ta naredba.

Izgredi vsled nezadostne prehrane v Sevnici.

(Iz spomenice Narodno-Socijalne Zveze na deželno vladu v Ljubljani.)
(Konec.)

Še isti dan dopoldne so uprizorili orožniki pravcati lov na vse one de-

lavce, ki so se udeležili dogodkov na kolodvoru. Zaprli so petnajst moških. Do tretje ure popoldne so ostali v sevnjskih zaporih in so jih po tem trdo in kruto uklenjene vlekli na sevnjski kolodvor ter od tam po železnici v zapore v Celje. Žandarji niso bili oboroženi samo z nasajenimi bajoneti, ampak so imeli seboj tudi dve strojni puški.

Naslednji dan 13. januarja ob 10 uri dopoldne so prišli orožniki z oddelkom vojakov v tovarno za kopita, poklicali vse delavce na dvorišče in aretirali še nadaljnjih 23 delavcev. Uklenjene so zopet, kakor one prejšnjega dne, odpeljali v celjske zapore.

Nekaj delavcev in drugih sevnjskih občanov so še polovili žandarji naslednje dni. Vsega skupaj je bilo odvedenih v celjske zapore okrog 50 moških.

Vse prebivalstvo se je zgražalo nad odurnim postopanjem orožništva. Nihče ni mogel razumeti, zakaj se vrše aretacije. Moka se je vendar razdeljevala z ustnim privoženjem glavarjev, pod kontrolo orožnikov in občinskih organov ter poleg tega še na izkaznice. Kdo je ukazal aretacije? Ali se je z žandarskimi nastopi hotelo le zakriti misterij glavarjevega transportnega lista za Nemško Avstrijo?

Delavci so morali takoj zapustiti doma svoje družine z največjo skrbjo, kdo bo preživljal otroke. V Celju so bili v zaporu že celih deset dni in jih še nihče ni zaslíhal. Vsi delavci so ostali v zaporih skoraj mesec dni! Doma so otroci jokali za očeti in strdali, ker ni bilo nikogar, ki bi skrbel zanje. Aretirani delavci so prišli iz zaporov šele pretekli teden.

Cer nič Franc iz Brezja je bil zaprt skoraj 4 tedne. Cer nič je oče enega otroka in ima ženo nosečo. Žandar Hrastnik ga je našel pred domačim kozolcem in ga brez povoda dvakrat udaril. Z njim je bil aretiran

tudi njegov brat Karl Čer nič. Oba brata so odvedli žandarji uklenjena na orožniško postajo. Tam ju je naenkrat pričel pretepavati žandar Hrastnik z žilovko in kričal: Šufti prokleti, včeraj ste vi peli, danes bomo pa mi. Pripomniti je še, da je moral Franc Čer nič uklenjen nesti dobljeno moko nazaj. Manj-kalo je moke le za en hlebec, ker je njegova žena takoj spekla kruh lačnim otrokom, ko je prinesel od razdelitve moko domov.

Vsi aretiranci so v zaporih pretrpeli velike duševne muke. Bili so v mrazu in največjem pomanjkanju. O Ivanu Percu, očetu petih otrok, so pripovedovali, da je bil v zaporih čisto zmešan in so se njegovi tovariši bali, da znori. Kako je bilo zbegano sevnjsko prebivalstvo vsled nasilnih aretacij, kaže še naslednji slučaj:

Posestnik Stegenšek je bil tudi nekaj malega udeležen pri prevzemanju moke na kolodvoru. Ko je videl, kako se krivično zapira ljudi, se je kot pošten človek zbal zapora. Akoravno ni nič zakrivil, se je pričel skrivati pred orožniki. Potikal se je cele dneve zunaj in spal po kozolcih. Pozneje se je sam javil sodišču, a ga niso zaprli, ker ni nič zakrivil. Vendar si je pa Stegenšek v januarskem mrazu nakopal pljučnico in je sedaj na smrt bolan.

Kakor rečeno, je moške zagrabila žandarmerija in odvedla v zapore, dočim sta se nad ženskami, ki so bile pri razdelitvi moke, znesla okrajni glavar Koropec in njegov namestnik Halinger.

Dne 13. januarja pridejo v tovarno za kopita zopet orožniki in pozovejo sedem delavk, da gredo z njimi v občinski urad, kjer bodo zaslišane. Tam jih je pričel zasliševati okrajni glavar Koropec. Kakor hitro je delavka pritrdila, da je bila pri razdelitvi moke, je bila kratko malo obsojena. Pri tem je Koropec zmerjal delavke z: ravbarice, šle st! k tatovom, svinje ste itd. Obso-

VLADIMIR LEVSTIK.

37. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Zabava se je razvila pomalem, zakaj odkrja so bili vsi hudo presunjeni. Celo Smučiklas je govoril dolgo z drhtečim glasom; gospa Tončka je kar počepala od časti, Nina je molčala ter zbirala usta v židan bonbonček, in Ego je v prvem hipu komaj izdaval predpisane lepe besede. Vsi so zatrdili grofu svojo radost, da ga smejo spoznati; poročnika sta vihal brke in se podpirala v bok. Divjak je pravil potem, da je bilo kakor v templu: vse oči so se upirale v malika, vsi pogledi so štel pregibe njegovih ust. Srce gospe Smučiklasove je gorelo s plamenom; ona in Pohl, ki je hotel prikriti svojo blamažo, sta spravila razgovor v tek. Grof je pomagal s svoje strani ter se pokazal ljubeznivega družabnika, ne da bi prestopil izvestno mejo zdržljivosti; ali baš ta je očarala vse. Gospa Tončka je igrala svoj prizor iz »Nadljudi«, toda nitke so ji uhajale izmed prstov, in ne na škodo stvari. Ko je omenil mimogrede, da naše podnebje ni ravno hladno za tako zgodnji letni čas, ga je takoj razumela ter mu predlagala cele litanije osvežil; grof je hvaležno sprejel čašico črne kave in dodal trudno nosljaje, da ni izbirčen; pri vojakih se je odvalil vseh dobrot razen tega božanskega napoja.

»Pri vojakih?« sta poskočila nositelja pisane suknje. »Gospod grof je bil pač oficir? In v naši

vojski, to se razume?«

»Žal da ne, čeprav bi si štel v odliko in celo v dolžnost,« je dejal grof s skrivnostnim usmevom. »Boril sem se v francoski kolonialni armadi kot skromen prostak.« Pri teh besedah se je pokrtil njegov obraz z melanholično senco in oči so se mu zameglele od težkih spominov kakor nedavno pri humanistu. Vsi pogledi so obviseli na njegovih ustnicah; zlasti dame niso skrivale radovednosti.

»Da, da,« je povzel grof, obračaje se h gospej Tončki, »moj slučaj je redek, sam priznam. Drugod bi se mi obetala karijera in protekcija — kaj vem, kaj vse? Tam doli pa ne gre za čast in slavo; tam doli obležiš lepega dne s kroglo v glavi, v zapisniku izbrišejo številko, in vse je pri kraju...«

Otožnost njegovega glasu je bila tako pristna, da je Mina podrezala, kaj ga je gnalo na toli brezupno pot. Grof je odgovoril najprej s sanjavi pogledom, ki ga je storil družbi še interesantnejšega, in nato s previdnimi frazami, ki niso povedale ničesar; poznalo se je, da mu vprašanje ni dobrodošlo.

»Mnogo ljudi se zbira v legiji tujcev,« je dejal pripovedovalec po kratkem premolku nekam lehkotneje. »Tam najdete pripadnike vseh stanov in zastopnike vseh narodov. Moj dobri prijatelj, ki je poginil na begu, je bil iz vaših krajev, gospod doktor.« Krenil se je bil k Smučiklasu, kakor bi govoril nalašč zanj. »Ime sem pozabil — se pravi, človek si težko zapomni besedo iz neznanega jezika; v svojih papirjih

ga imam zapisanega, saj sem mu obljubil na smrtno uro, da izvršim zanj neke stvari... Nesrečen človek je bil, izobčenec usode s tragično in pretresljivo zgodbo; če bi jo poznali, kakor jo poznam jaz, bi se vam zasmilil v srce.«

»Siromak!« je vzkliknil odvetnik s sočutno zamolklim glasom, izkušaje dati svojim črtam pomilovalen izraz. »In naš človek da je bil?« se je pozanimal vljudno, čudeč se tesnobi, ki je naraščala v njem. »Bogve kaj mu je vdahnilo tako romantično misel?«

»Morda bi se dalo kaj storiti za njegove ljudi, če jih je imel?« se je oglašila soproga.

»Vsekako!« je pobral Smučiklas masinalno, kakor bi mu nekdo narekoval. »Se pravi, ako ne veže gospoda grofa obljuba molččnosti... Z veseljem bi storil korake...«

Grof Beaupertuis von Künnigsbruch je pomislil.

»Zares,« je rekel nato. »Hvaležen vam bom. Siromakova povest je seveda predolga in ne bi zanimala dam; nekatere podrobnosti so preveč razburilive, druge bi moral šele urediti v spominu. Saj si mislite, poznam ga kot tovariša; da, Pepe mu je bilo ime: Pepe Ve— nu, vidite, ostalo sem res pozabil. Njegova mati je bila iz tega mesta; oče je menda zavrzel njega in njo; klatila sta se po svetu in padla v najglobljo bedo. Mati je umrla, sin je okusil sleherno grenkobo življenja; nazadnje se je rešil v legijo, da ne bi poginil od lastne roke.«

jene so bile na zaporno kazen od enega do dveh tednov. Prav redkim se je spremenila zaporna kazen v denarno globo. Globa se je morala plačati tekom ene ure. Toda malokatera je bila zmožna plačati globo 50 do 200 kron, ker so bili vsi obtoženci revni. Zaporna kazen se je morala takoj po obsodbi nastopiti. Obsodbe so bile nečloveške in v nasprotju z vsemi zakoni. Očitane prestopke niti soditi nima politična oblast, ampak večjemu sodnija.

Glavarja Koropca je prosila delavka Marija Henaček, da jo izpusti vsaj še za en večer domov. Henaček ima tri leta starega bolnega otroka. Za otroka je morala predno nastopi zaporno kazen, prejevske potrebogled njegove preskrbe ukreniti. Glavar Koropca je ni pustil domov, ampak je morala takoj v zapor.

Naslednji dan, dne 15. januarja, so poklicali orožniki še okrog 10 žensk, da se zagovarjajo. To pot je sodil ravno tako nečloveško glavarjev namestnik Halinger. Evo nekaj slučajev:

Jazbec Rozalija ima pet otrok v starosti 4 do 16 let. Moža ima v ujetništvu v Italiji. Obsojena je bila na deset dni zavora in morala takoj nastopiti kazen. Ko je bila mati zaprta, so si otroci sami kuhali in živeli od miloščine dobrih sosedov.

Monika Vidic ima 6 otrok v starosti 4 do 13 let. Obsojena je bila na 6 dni zavora. Njen mož je bil tudi že zaprt radi moke v Celju. Vidic je imela doma petletnega otroka na smrt bolnega. Prosila je Halingerja naj vsaj toliko časa počaka, da nastopi kazen, da pride mož iz zaporov domov, ker otroci ne morejo biti sami doma. Zastonj! Vidic je morala takoj nastopiti kazen. Šest otrok je bilo 6 dni prepuščenih samim sebi in na smrt bolnega otroka so hodili ogledavat sosedje, kdaj da izdihne.

Marija Jazbinšek je bila obsojena na pet dni. Njej se je dovolila izjemoma denarna kazen 50 kron, ker doji otroka.

Posestnica Lucija Kurent je bila obsojena na 14 dni ali 200 kron. Plačati je morala globo tekom ene ure itd.

Pošteni in dobri sevniki ljudje, ki še nikdar niso imeli opravka z žandarskimi bajoneti in ječami, so morali pretrpeti tako gorje.

Žandarmerija in okrajno glavarstvo je nastopalo le proti onim, ki so aktivno sodelovali pri prevzemanju moke. Ostalo sevnisko prebivalstvo, ki je tudi dobilo pravično pridobljeno moko, puste še danes pri miru. Mogoče zato, ker je med njimi tudi sodnikova žena! Trpi naj le brezpravna mati, ki se je v

prvih vrstah potegnila za svoje lačne otroke!

Narodni svet v Sevnici, ki se je zavzel za delavstvo, je bil z odlokom okrajnega glavarstva razpuščen. Tajnik narodnega sveta učitelj Ivan Pišelj je bil kazensko prestavljen v Soboto pri Marenbergu. Pišelj je že 30 let učitelj v Sevnici. Ima svojo hišo in je obenem tajnik posojilnice in cerkveni organist. Pišelj je moral takoj iz Sevnice, brez zasliševanja in preiskave. Pišljeva intervencija pri Deželni vladi SHS v Ljubljani je ostala brezuspešna. Predsednika Narodnega sveta davkarja Rudolfa Vivoda so hoteli tudi prestaviti. Zaenkrat je odložena premestitev, ker je osebno posredoval pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani.

V Sevnici je danes vse zbegano. Prav lahko se zgodi, da bi nadaljna nasiljstva rodila obupen odpor preganjanih. Posledice bi bile nedogledne.

Ljudstvo v Sevnici še upa v pravico. Zvesto državi nima nobenega opravka z boljše-vizmom. Odločno pa zahteva, da se vse krivice popravijo in da se nečloveško samovoljno ravnanje okrajnega glavarja in žandarjev najstrožje kaznuje.

Zborovanje slovenskega akademičnega dijaštva v Zagrebu o vseučilišču v Ljubljani.

Slovenski visokošolci v Zagrebu so zborovali 25. svečana t. l., da zavzamejo jasno svoje stališče glede vprašanja vseučilišča v Ljubljani. Sestanek je bil slika volje akademičnega dijaštva, da se mora vsvariti vse pogoje za napredek naroda. Vsi akademiki so po živahni debati o razlogih za ustanovitev univerze v Ljubljani in drugih tozadevnih točkah pozdravili isto kot novo središče jugoslovanske kulture in vreden temelj neoviranega, zdravega razvoja naše znanosti. Enoglasno so sprejeli predloženo resolucijo, ki se je takoj odposlala deželni vladi za Slovenijo in vseučilišni komisiji v Ljubljani.

Resolucija:

Po dolgoletnih toda brezuspešnih bojih našega naroda za slovensko vseučilišče v Ljubljani, v žalostni dobi našega suženjstva ni postala takojšnja ustanovitev našega vseučilišča po našem narodnem osvobojenju nič manj potrebna in nič manj utemeljena. Zato izjavlja slovenska akademika Omladina brez razlike političnega in svetovnega naziranja zbrana na polnoštevilnem sestanku v Zagrebu 25. svečana 1919:

I.

Da je skorajšnja ustanovitev popolnega vseučilišča v Ljubljani nujna potreba ne le slovenskega dela našega naroda, ampak tudi skupnih jugoslovanskih kulturnih in narodnih interesov, ker se bo z njega ustanovitvijo ust-

varilo novo kulturno žarišče za vsestransko prerojenje našega troimenega naroda.

II.

Zato zahteva akademika Omladina, da prično vsi pristojni faktorji s pripravi, da se že z oktobrom 1919 prično predavanja vsaj na juridični in filozofski fakulteti.

III.

Paralelno naj teko intenzivna pripravljala dela za otvoritev primerne vseučiliške knjižnice v Ljubljani in naj se skrbi za prenos knjižnega materiala in drugih pripomočkov iz dunajske dvorne knjižnice, dunajskega in graškega vseučilišča in seminarjev.

IV.

Vsi domači vseučilišni profesorji in strokovnjaki, raztreseni sedaj po tujih univerzah naj se pridobijo za domače vseučilišče.

V.

V izpopolnitev strokovnega znanja in pridobitev širšega potrebnega obzorja bo želel in moral marsikateri naš dijak iti v inozemstvo vsaj za nekaj semestrov. Vlada naj ustvari primeren fond za zadostne stipendije tem dijakom, da se bodo lahko nemoteno posvečali na inozemskih univerzah svojemu studiju.

VI.

K sklepu pozivlja slovenska akademika Omladina vse resnomisleče naše kulturne delavce, da z združenimi silami podpro to našo pravično zahtevo, za katere udeležitev se bomo borili z vsemi močmi.

V Zagrebu, 25. svečana 1919.

Slovenska akademika Omladina.

(Podpisi.)

Jugoslavija.

Proti londonski pogodbi. Za odpoklic naše mirovne delegacije.

Ljubljana, 2. marca. Izvršilni odbor jugoslovanske demokratske stranke, katere predsedništvu pripadajo tudi minister dr. Albert Kramer in podpredsednik Deželne vlade za Slovenijo dr. Žerjav, je imel danes pod predsedstvom ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja sejo, na kateri je objavoval zunanji položaj kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Na seji je bilo soglasno sklenjeno, pozvati osrednjo jugoslovansko vlado v Belgradu, naj nemudoma odpokliče jugoslovansko delegacijo, nahajajočo se na mirovnem posvetu v Parizu, ako bi londonska pogodba še nadalje tvorila podlago pariškemu pogajanjem in določitvi mej med Jugoslavijo in Italijo.

Ljubljana, 2. marca. Po vsej Sloveniji so bila danes zelo številno obiskana zborovanja slovenskega ženstva, ki je protestiralo proti londonski pogodbi in poudarjalo etnografski značaj slovenskih zemelj soglasno in z vsem poudarkom zahtevalo, da se spoji Gorica, Trst, Istra, Reka in Dalmacija s kraljestvom Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sklenjeno je

bilo, odposlati v tem zmislu sestavljeno resolucijo pariški mirovni konferenci, Wilsonovi hčerki pa pismo, kjer se naproša, da zastavi pri očetu svojo besedo za pravično stvar našega zatiranega naroda.

Pod italijanskim jarmom.

Italijani preganjajo jugoslovanske redovnike.

Italijani v Trstu so obsodili frančiškana Feliksa Auerja na leto dni ječe, ker je brezplačno delil v zasedenem ozemlju slovenske časopise. Slovenskim redovnikom v Istri so sporočili Italijani, da morajo odpotovati v Jugoslavijo.

Iz Istre.

V Moščenicah plenijo Italijani po hišah vse, kar jih spominja na jugoslovanstvo: trobojnice, karte itd. Župniku so pregledali vso knjižnico in mu sneli s stene slike. Pri neki kmetici so zaplenili našo trobojnico ter ji ponujali italijansko, katero je pa zavedna žena odklonila, češ: „Nikdar nisem bila in ne bom Talijanka“.

S plesom in godbo poskušajo Italijani, da bi vsaj pridobili žene zase, ker moški so trdi ko kamen. Ali z istrskim jugoslovanstvom ne gre tako lahko kakor bi si oni želeli. Nekega dne so plesale v občini Veprinac naša dekleta, kar razobesijo Italijani svojo zastavo. Na mah so vse odšle in se šele tedaj povrnilo, ko je isto nekdo snel. — Italijani so nekega dne delili belo moko po prav nizki ceni. Dobil jo je vsak, ali naenkrat, ko reče italijanski vojak, da je ta moka za Italijane, stresejo žene moko nazaj v škrinjo, češ: „Mi nismo Talijanke“ in odidejo, ne da bi vzele zanjo plačani denar nazaj.

Naše severne meje.

Položaj na frontah.

Ljubljana, 2. marca. LDU. poroča uradno: Koroško: Pri Sv. Marjeti zapadno od Velikovca so Nemci streljali strojnimi na naše postojanke; sicer položaj neizpremenjen. Štajersko: V Zerkovcih (na ogrskoštajerski meji) sta bila 1. marca dva službujoča orožnika napadena od madžarskih vojakov; poizkušni orožnik Kristijan Mikel je bil ubit, podstražnik Ivan Kozila težko ranjen, ujet in odpeljan. Na drugih frontah nobenih dogodkov.

Razkrita nemška zarota v Mariboru.

LDU. Maribor, 2. marca. Državna policija je prišla na sled zaroti, ki je bila naperjena proti predstavljem vojaških in civilnih oblasti. V splošnem je imela namen, vprizoriti prevrat in postaviti Maribor pod vladno Nemcev. Ta prevratni načrt ni zasledoval demonstracij v velikih množicah na cesti, marveč je imel namen, vprizoriti prevrat v posameznih nemških okrajih, kakor je to izdala „Marburger

„Kurent“.

(Za njegov god.)

V času svetovne vojne, ko smo pogrešali lista, ki bi nas vsaj trenutno razveselil v težkem vojnem trpljenju, se je rodil „Kurent“.

Njegovo rojstvo spada med važne dogodke naše vojne zgodovine. Avstrijska cenzura je prepovedala vsako resnico in naši politični in nepolitični listi smo smeli pisati le tisto, kar jim je narekoval Dunaj. V naši domovini je cvetelo tedaj izdajstvo, ki se je skrivalo pod krinko patriotizma, katerega so ščitili avstrijski bajoneti in nikdar prazne vislice.

V senci avstrijskih bajonetov, med grmenjem topov, se je rodil torej „Kurent“. Ob rojstvu so stale nad njim vislice in njegov boter je bil kriv avstrijski rabelj. Toda „Kurent“ se ni bal nobenega, niti zajokal ni. Kot čudežno dete je nastopil svojo pot širom domovine in povsod, kamor je prišel, so se razveselili ljudje

in pozabili vsaj za trenutek vojno gorje. Šel je od hiše do hiše, obiskal revne in bogate, zlezel v strelske jarke in njegove gosli so pele tako čudovito, da so ob njenih zvokih utihnili celo kanoni in puške. Vojaki so ga pričakovali z velikim veseljem, saj je bil „Kurent“ edini, ki se je upal povedati resnico v svojem šaljivem tonu.

Kakor popotnik v narodni pravljici je hodil po svetu in igral na svoje čudovite gosli. Vse je plesalo in se radovalo. Celo njegovi sovražniki so morali plesati od jeze. Marsikatero je zagodel „Kurent“, s katero bi lahko zaslužil brezplačno spremstvo na svoji zadnji poti pod vislice! Toda spremil ga je njegov veliki zaščitnik staroslovanski bog veselja, plesa in smehu. Zato se je šalil celo z razjarjenim avstrijskim cenzorjem, ki mu je v jezi večkrat raztrgal to ali ono struno na njegovih goslih, toda vselej so mu njegovi prijatelji priskočili na pomoč, kupili nove strune in „Kurent“ je zagodel še lepše nego preje.

Bolj ko se je bližal konec vojne, bolj je vriskal in vedno lepše godel.

Njegova godba je pregnala marsikoga iz naše domovine in sam kranjski paša je popihal iz deželnega dvorca. Stresel se je stoletni tron na Dunaju, podirali se stebri monarhije, „milostljive“ so se jokale, „Kurent“ pa je godel in godel, dokler ni zagodel vse se osmrtnice svojim sovražnikom.

Danes praznuje „Kurent“ svoj prvi god v svobodi in prostosti. Vesel in zadovoljen si je nadel praznično obleko, da pohiti v jugoslovanski svet, kateremu se je tako priljubil, da ne more več pogrešati njegovih veselih gosli.

Kot prve si je privoščil „Pustne seme“, ki tudi letos

„so prišle od vseh strani, da razrešijo probleme, ki nam delajo skrbi“.

Izredna čast je doletela „Kurenta“ z legendo, ki mu jo je poslal za god njegov bivši sotrudnik Ivan Cankar, sedaj na onem svetu.

„Sedmina“ po Matjažu, katero je priredil „Kurentov“ prijatelj Anton Gaspari, plačal pa „Kurent“ sam, se je tako dobro obnesla, da se je izrekel o njej celo asistent Kožar, da „kaj takega še ni videla naša okolica!“

Bahun mu je zložil „Svatovsko romanco“, Peter Sraka pa republikansko pesem o kočevski republiki. Naš „Rafael Santi“ je naslikal „Narobe svet“, kjer

„Mica pa je puško vzela

rekla je: „To je junak,

mislim, zdaj bo druga pela,

če ne vzame Nemce vragi!“

Vid Skalar si je privoščil v „Gospelj Barbi“ stanovanjsko mizerijo, ki je bila vzrok, da se ni oženil ta predpust.

Najintimnejši „Kurentov“ prijatelj — urednik — pa je zapel lepo pesem o lepah nogah; saj

Ljubljana, mesto lepih šeg,

in kraj zaljubljenih priseg,

postala je zdaj bolj denarna —

in za zvestobo — bolj nevarna.

Poleg originalnih ribniških anekdot in drugih interesantnih dvotipov vse-

Zeitung“ dne 26. februarja v članku pod naslovom „Hand angelegt“, v katerem poziva Nemce, naj se zbirajo na shodih, da protestirajo proti aprovizacijskim razmeram in občni lakoti, ki jo pa v Mariboru seveda nihče manj ne občuti kakor Nemci. Med drugim pozivlja, naj se zbirajo ne v množicah 1000 oseb, ampak v skupinah najmanj po 200 mož v primernih lokalih. Ta članek je cenzura pustila, pa bi Nemce pustila v prepričanju, da naše oblasti v novi zaroti ničesar ne vedo. Načrt bi se imel izvršiti v soboto ponoči. Policija pa je še v petek prejela 4 glavne hujškatke in zaveznike med nemškimi železničarji, med drugimi najbolj nevarnega železniškega uradnika Riedla. Zaroto so vodili nemško-svstrijski častniki iz Gradca, ki so se posluževali od tam izgnanih komunistov, zlasti pa tukajšnjih železničarjev na koroškem koločvoru. V petek zvečer sta dva nemška častnika prinesla za Riedla pismo. Zarota naj bi se pričela s stavko v kurilnici, h kateri bi nemški železničarji prisilili tudi tukajšnje slovenske železničarje. Na ta način nastalo zmedo bi izrabili v svoje namene. Civilne in vojaške oblasti so seveda ukrenile vse varnostne odredbe, tako da ni prišlo do sedaj do najmanjših dogodkov. Občinstvo je bilo včeraj zjutraj presenečeno, ko je videlo državni most zaseden z vojaštvom in strojnici.

Mirovna konferenca.

Meje poljske države.

LDU. Pariz, 2. marca. (ČTU.) Mirovna konferenca je sklenila nastopno rešitev poljskega vprašanja: Poljska dobi dohod k morju. Prisodili ji bodo zvezo v obliki pravokotnika, čegar skrajne točke so: Gdansko z zaledjem, Elbog, nadalje v notranjosti dežele črto od Gdanskega do Kraljevca, odond do Torunja in zopet do Elboga. Poljska dobi dve važni železniški progi za zvezo z Gdanskim, eno progo za zvezo Gdansko-Mlawa (proti Varšavi) in drugo progo Gdansko-Torunj čez Poznańsko.

Wilson odpotuje v sredo v Francijo.

LDU. London, 3. marca. (DKU. Brezlično). Domnevajo, da odpotuje predsednik Wilson v torek iz Washingtona v Newyork, kjer se zvečer ukrca na ladjo „George Washington“, ki odpluje v sredo zjutraj v Francijo.

Političen pregled.

Opomini Angležev Italiji. „Manchester Guardian“ je mnenja, da mora Italija dobro premisliti, predno si pri svoji dalmatinske pokrajine, v katerih živi jugoslovanska večina. Te kraje bi morala sama braniti z lastno močjo, a s tem zjedinenjem bi Italija stalno izgubila simpatije zaveznikov ter izgubila večno neprijateljstvo Jugoslovancev.

buje današnji „Kurent“ troje veleznimivih in resničnih inseratov, ki bodo gotovo dosegli zaželjeni uspeh.

Zanimiva in tragično-resnična je slika „Njeni vsepih za časa svetovne vojne“, kakor tudi kazni, ki jo predlaga „Kurent“ za cesarja Viljema. Franc Podrekar je narisal nalašč za „Kurenta“ „Vstajenje Jugoslavije“ in s tem proslavil njegov prvi god v svobodni Jugoslaviji.

Kakor do sedaj, tako bo tudi v prihodnje izhajal „Kurent“ dvakrat na mesec in če mu bodo šli njegovi prijatelji še bolj na roko, tudi večkrat, kakor hitro bo omogočen reden promet na vseh železnicah.

Ker pa je „Kurent“ poštenjak in se preživlja le s poštenim delom, zahteva od vsakega, ki ga posluša, na leto 24 kron, za pol leta pa 12 kron. Komur pa je ljubše, da ga plača sproti, mora dati eno celo krono.

Če še omenim izjavo srbskih in francoskih oficirjev, da je „Kurent“ najboljši humoristični list v Jugoslaviji, sem povedal za njegov god vse, kar je bilo treba.

„Kurentov“ prijatelj.

Kaj govore boljševiki o mirovni konferenci. Francoski „Le Journal“ priobčuje pod tem naslovom zanimiv članek, posnet iz „Pravde“, v katerem pravi med drugim: „Maksimalist Žinovjev je pred sovjetom v Petrogradu držal sledeči govor: „Prepričan sem, da veste vi vsi, da se je zbrala v Parizu, recimo, mirovna konferenca. Kakor že bodi, to niso reprezentanti človečanstva, ki so se zbrali v Parizu, temveč navadni reprezentanti bank in drugi tatovi. Tam so se zbrali delegati petih delov Evrope in Zjedinenih držav, ki imajo vedno polna usta dočim morajo reprezentanti malih držav držati jezik za zobmi. Kakšnih dvajset indvidijev se je vteplo v glavo, odločati o usodi sveta. Eno prvih vprašanj, postavljeno od te bande tatov, naj bi odločalo o usodi Rusije. Francoski bankirji so imeli namen poslati armado v Rusijo, da bi tu uničila ruske delavce, za kazni, ker noče Rusija plačati 20 milijardov carskega dolga.“

Italija se boji razsodbe predsednika Wilsona. Strah pred razsodilom predsednika Zjedinenih držav preveva italijansko časopisje. Italijani s tem priznavajo, da sami ne verujejo v pravičnost svojih zahtev in da bi se njihove imperijalistične sanje takoj razblinile v nič, če bi se podvrgli razsodbi. Da bi se ne zamerili Ameriki, pravijo italijanski časopisi (Corriere della Sera, Secolo), da ima Wilson priložnost uveljavljati svoja načela v plenarnih debatah konference; zaupanje Italije v pravičnost Wilsonovo ostane tudi po odklonitvi razsodišča neomajano. Vendar se Italija ne more podvreči razsodbi, ker bi s tem moralno padla na stopinjo manj vrednega naroda (Jugoslavije), ki se je bojeval proti svojim lastnim odrešiteljem! Drugi vzrok je, pravi „Corriere della Sera“, ker se je bati, da bi v takem slučaju Italija ne dobila niti takih krajev, katere bi bila lahko dobila brez vojne že od stare Avstrije, oz. Nemčije. Italijanska „morala“ je čudovita: če bi ji bila Nemčija ponudila večji plen kot zavezniki, bi ostala trozvezi zvesta in bi se bila bojevala na strani Avstrije in Nemčije proti ententi. „Manjvredni“ in moralno „inferijorni“ Jugoslovani zahtevajo le to, kar jim gre po vsej pravici v popolnem soglasju z Wilsonovimi narodnostnimi načeli. Jugoslovani nimajo novoda bati se razsodbe Wilsonove, ker so o pravičnosti svojih težej prepričani.

Dopisi.

Litija. To vam je razburjenje po Litiji, kako, da se more kdo drzniti litijske junake in njih zavedne narodne duše z trdo metlo „Jugoslavije“ malo, le malo, omesti. — Gospodje, ne belite si las, ne razpisujte nagrad, jaz sem vam s svojim imenom na razpolago, samo vi meni dokažite, da moje trditve niso resnične, dokažite, da ste vse skozi vredni, da vas narod slovenski čisla in da ni na vas senc ne pomislekov. Kaj pa pomaga razobešati po Litiji letake s „črnimi rokami“ in grozljivami Elsnerju, on se vam pa na svojem mehkem stolčku smeje in se vas more še celo otesati, tako silite vsi, da prav vsi, v njegovo trgovino in gostilno, kjer vas je svoječasno psoval in pljuval na „Jugoslavijo“. Pa kaj hočemo, saj so gospod Elsner tako prijazen gospod in njegova gospa je vendar iz Škofje Loke doma. Bivši brat tajnik „Sokola“ je v svoji gorečnosti za Elsnerja na občnem zboru „Sokola“ hotel kar iz odbora izstopiti, ko se je na tem občnem zboru enoglasno zahtevalo, da se vrne članarino Elsnerju, ker se tega, če se sploh upošteva Sokolov program, članom priznati ne more. — Gospodično iz notarjeve pisarne je pa pri tej priliki tudi grozno zaskrbelo, kam bo potem hodila kupovat koleke, če se gosp. Elsnerja tako razžali. — O litijska narodna zavednost, o petolizniki! Čudim se le našemu vseskozi značajnemu in vrlemu starosti in podstarosti „Sokola“, da trpita polovičneže v svoji sredi. — Pa umevno, teh dveh naloga ni —

cocklje popravljati. Dotični gospod naj pa kar izstopi iz odbora, tudi iz Litije lahko izstopi in čisto prav nič ne bomo jokali za njim če tudi potegne seboj še celo Lebinger-jevo družino. — Tudi nam ne bode popolnoma nič žal, če takoj poberejo svoja šila in kopita vse one litijske „frajle“, ki po trgu in po mostu na promenadi javno nemškutarijo. Onemu gospodu pa, ki svoje neslane nemške „vice“ pregreva dan za dnem po Litiji in nadleguje s tem mlrni ljudi, svetujemo, da jih, predno so na svetlo dani, v svojem meroskusnem uradu preizkusi, če so javnosti dostopni, oziroma naj jih porabi le za svoje vrste ljudi. No Litijčani, — ali bodeste sedaj zopet zaupili ko sem vam povedal resnico? Le pogledimo si v obraz, jaz oči ne bom povesil. Rečem le eno, sram me je, da sem iz Litije in sram me bo toliko časa, dokler vsi ne dokažete, — gospodje, z dejanji dokažete, — da ste popolni možje. Naj bo vendar to zadnji opomin.

Iz Radeč pri Zidanem mostu.

(Umor.) Na Braniku so zvečer dne 27. svečana zaklali znanega bogataša Strnada. Malo pred polnočjo potrkala nekdo na okno in pravi gospodarju: „Pojdi ven, konja grize“. Strnad gre ven, tu ga zgrabijo trije možje in eden ga zabode v prsi. Iztrgal se jim je in zbežal v hišo in ondi izdihnil. Roparji so nato zbežali. Kaj pa, če je bilo to maščevanje? Strnad je bil bogataš in znan osrečevalec svojih revnejših sosesčanov.

Iz mariborske škofije. Ko bo začel cveteti kostanj, pričel se bo v nekaterih dekanijah mariborske škofije čas birmе. Knezeškof Mihael Napotnik, ki je za časa svojega dvornega kaplanovanja na Dunaju videl in vzljubil špansko etiketo, zahteva povsod, kamorkoli pride birmovat, da se mu klanja cela župnija. Prirediti se mu mora slovesen vsprejem, kjer ga pozdravijo župani in razni krajevni mogotci, kjer se mu pokloni učiteljstvo, uradništvo in kajpada tudi orožništvo, saj je bil Mihael nekoč hraber vojak, in kjer ga šolska mladina obsiplje s cvetjem. Kjer ni bil doslej tako slovesno sprejet, kjer ni bilo postavljenih polno slavalokov njemu na čast, tam ni imel župnik srečnega dneva! Ogenj v strehi je bil, če so se ob tej priliki pri njem pritožili razni nemčurji narodno duhovščino! Letos pa pravijo zavedni Slovenci, da ne marajo več slovesno vsprejeti škofa Napotnika, ker tudi on ni pozdravil Jugoslavije in ni razobesil njej na čast nobene zastavice ter ni hotel podpisati skupnega pastirskega lista jugoslovanskih škofov. Če že torej hoče Dr. Napotnik škofovati med nami proti volji svoje narodne duhovščine in slovenskega ljudstva, potem naj vsaj uradno razglasi, da ne mara pri svojem prihodu nobenih slovesnosti več, zakaj če bi ga tudi kje pozdravili, bi to ne prihajalo iz srca. Če bo letos radi izostalih slovesnosti rohnol po svoji navadi nad duhovščino in jo sramotil pred ljudstvom, si bo narod sam poiskal zadoščenja. Priporočamo našemu jugoslovanskemu škofu v posnemanje sv. apostola Pavla, ki se ni pustil pozdravljati od mogotcev in si postavil slavalokov!

Tabor v Pliberku.

(Izvirno poročilo.)

To ni bil več navaden shod, ki se je vršil 2. t. m. v Pliberku, — to je bil slovenski tabor. Tiščoglava množica iz vseh krajev koroške Podjune se je zbrala na mestnem glavnem trgu, ki je prekršen v Krekov trg, — torej v mestu, ki je veljalo kot glavno nemčursko gnezdo v tem predelu Koroške. Kljub temu, da so nemčurji raznesli budalasto govorico, da namestavajo sovražni aeroplani metati bombe na zborovalce, so se odzvali koroški Slovenci pozivu na shod poslušat slovensko besedo iz ust govornikov, ki so došli iz raznih krajev.

Shod je otvoril domači geometer Gvaiz in ga pozdravil predsednik krajevnega narodnega sveta. Kot prvi govornik je nastopil iz Ljubljane do-

spevši odvetnik dr. Jos. Oblak. Govoril je o oni sili, ki odnekad združuje Slovence na shodih od l. 1848. dalje, — o ljubezni do rodne zemlje in jezika, ideji „zedinjene Slovenije“ in o uresničenih sanjah zedinjenja vseh Jugoslovancev.

„Ne z mečem in krvjo smo si osvojili to krasno zemljo, ki jo posedujemo, nego, kakor nas uči zgodovina, s plugom in trdim delom svojih rok. Usoda nam jo je odkazala in meje nam je zarisal tam gori nad gosposvetkim poljem — sam Bog. S trudom in delom posvečena je postala ta sveta zemlja naša, naše meje so meje božje! Zato nam ni treba nobenega razsodišča, nobene komisije, ker pravica je na naši strani in ta pravica je od samega Boga!“ — Tako je zaklical govornik z napeto zgornostjo poslušajočemu ljudstvu, na katero je napravil ta iskrene toplote in vznešenosti prožeti govor vidno globok utis. Nato je nastopil koroški rojak dr. Ferdo Müller. Nad eno uro je trajal njegov govor. Prinesel je pred vsem pozdrave domačega poslanca Grafenauerja, slikal njegovo trpljenje in trpljenje vseh koroških Slovencev od pamtiveka. Jugoslavija jih je rešila tega trpljenja in jim prinesla novo življenje v narodnem in gospodarskem oziru. Nastop starih sovražnikov ni le hudoben in nemoralen, ampak tudi neumen. Slikal je laži, ki se trosijo okoli od nemčurske strani, da bi ljudi odtujili od skupne matere. Na lahko umljiv način je dokazoval ljudem, ki so burno pritrdjevali, kakšne prednosti nudi nova jugoslovanska domovina tudi koroškim Slovincem. Dotaknil se je tudi vprašanja valute, ustave, volilne pravice in svobode, s kratka obdelal vsa vprašanja, gospodarska in politična, ki nastajajo vsled novih razmer, na poljuden način. „Tudi nebo samo je pozdravilo ta shod. Po meglenih dnevih je zasijalo na ta zbor naenkrat božje solnce in to je dobro znamenje za Jugoslavijo. Bog jo živi!“ Tako je končal svoj lep govor in vihar navdušenja je sledil njegovim besedam. Nato je nastopil gosp. J. Kandut, ki je naslikal zborovalcem življenje Slovencev pod avstrijsko nemško vlado. Vse življenje je bila ena velika laž, polno hinavstva, sovražstva, neodkritosti in zahrbtnosti. Vse to je na mah izpremenila zmaga. In ta zmaga je bila zmaga Slovanov avstrijskih nad korumpirano lažimatrjo — Avstrijo. Tudi ta izvršeni govor so sprejeli zborovalci z burnim pritrdjevanjem. Govorili so še gg. dr. Štefančič, goriški begunec vojak Pavlica, trgovec Šef in Oset. Ljudje so poslušali z napeto pozornostjo, neutrudno in navdušeno skozi tri ure. Koroški Slovenci so pokazali, kakšna sila je v njih.

Z velikim navdušenjem so bile sprejete resolucije, nakar je predsednik zaključil ta znameniti, krasno uspeli shod, ki zasluži ime „slovenskega tabora“, kakršnega Pliberk še nikdar ni videl. — V resnici vesela znamenja!

Dnevne vesti.

Pro estni shod jugoslovanskega ženstva protitalijanski okupaciji naše zemlje, ki se je vršil v nedeljo, 2. t. m. v dvorani Narodnega doma, žal ni bil tako obiskan, kakor bi bilo želeli. Otvorila ga je Franja dr. Tavčarjeva, ki je bila izvoljena za predsednico in pozdravila navzoče občinstvo, ki se je zbralo brez razlike strank, da protestira proti nenasitnemu italijanskemu nasilju. Nato sta govorili ga. Zajčeva in ga. dr. Kokaljeva ter v imenu koroških žen ga. dr. Piskernikova, ki je lepo očrtala vsobol slov. koroškega prebivalstva, katero je stalo ves čas vojne zvesto ob strani antante, ki pa sedaj zahteva za svojo deco solnce in svobode. 130.000 Slovencev le imelo le dve ljudski šoli in še te v zakonitih vaseh, 95 odstotkov slovenske dece je moralo pohajati v nemške šole, kjer jim je bil nasilno zatrt vsak čut narodne zavesti. V imenu nesrečnih koroških sester je apelirala na zastopnike vseh držav, da naj bodo pravični, da naj rešijo njih Gosposvetko polje,

kajti najmanjši del lepe domovine, ki bi bil odtrgan od Jugoslavije, bi rodil iredento. V imenu jugosl. soc. žen je gdč. Urbančičeva opisala bedo proletarskega sloja, ki je največje stradal in trpel v tej vojni. Kot obmejna Slovenka štajerske meje je protestirala ga. prof. Štupica v imenu trpinov Medžimurja. Gdč. Manica Komanova je povdarjala, da je žena tista, ki je rodila sinove, ki so padali v vojni, da je tekla na bojnem polju kri njene krvi in da je ona doprinesla največje žrtve, zato zahteva upravičeno svobodo, svobodo za zarod, ki ji klije pod srcem. V imenu mladine je govorila gospodična Žumrova in v imenu tržaških sester učiteljica gdč. X.: „Po vinarih smo prispevali, da smo si za 70.000 Slovencev zgradili šole v Trstu, katere nam ni hotela dati država.“ Ako bi mirovna konferenca res pripoznala imperijalistične težnje Italije, tedaj nam da s tem nov ultimatum in neizmerni boli primorske žene ostaneta edini zaščitnici — pravica in moč. Končala je z lepimi besedami: „Naša zmaga je tudi srbska zmaga, njihova pa naj bo v svobodi ali robstvu.“ Shod je zaključila ga. Tavčarjeva s tem, da je prečitala resolucijo protesta jugoslovanskega ženstva proti nasilju Italijanov in Nemcev ter udanostni brzovjav žen iz zasedenega ozemlja regentu Aleksandru. Prebralo se je tudi pismo naslovljeno na hčerko Wilsona, v katerem se obrača jugoslovansko ženstvo do nje s prošnjo, da izposluje pri očetu, kot edinemu zaščitniku malih narodov, pravično razsodbo naših zahtev. Med pevanjem pesmi „Naprej zastave slave“ je ga. županja zaključila zborovanje.

Umrl je 2. t. m. v ljubljanski deželni bolnišnici črnogorski podporočnik Miro Leković. Pogreb bo 5. t. m. pop. ob 3 uri iz mrtvašnice v dež. bolnišnici na pokopališču k Sv. Križu.

Stanovanjska mizerija. Mnogo se je pisalo o tem in z zadovoljstvom smo čuli, da je magistrat odpovedal stanovanja med drugim tudi g. Grumerju in Rosenbergu, prvovrstnim verižarjem. A čudo, danes smo zvedeli iz zanesljivega vira, da se je tema gospodoma podaljšal termin za izselitev kar do 1. maja t. l. Sedaj pa nastane vprašanje, kako je to mogoče in če se misli na ta način odpomoči stanovanjski mizeriji.

Škofova brošura zaplenjena. Državno pravdištevno v Mariboru je prepovedalo razširjenje brošure: „Zur frommen Erinnerung an Weiland Ihre Majestäten Kaiser Franz Josef I. und Kaiserin Elisabeth“, katero je izdal in založil mariborski škof Mihael Napotnik, znan prista habsburgovcev. — Kdaj bodo zaplenile naše oblasti razne knjige Mohorjeve družbe, ki vsebujejo vse polno žalostnih spominov na naše suženjstvo pod habsburgovci?

Železniška uradniška služba in postajni mojstri. Ker se v javnosti dosedaj še ni razpravljalo o postajnih mojstrih in njih razmerju napram uradnikom, hočemo to pereče vprašanje nekoliko razjasniti.

Kdor se vozi po naših železnicah, vidi na postajah gospode z rdečimi, srebrno obšitimi čepicami in kovinastimi rozetami, katere se vobče naziva kot načelnike ali prometne uradnike; malokdo pa ima vpogled v njih službene in gnotne razmere. So to postajni mojstri (poduradniki), kateri so v najtežjem času vojne, posebno pa še ob času preobrata naravnost vzorno opravljali svojo težko in veleodgovorno službo. Po izpitih in službenih opravkih se postajni mojstri prav nič ne razlikujejo od uradnikov, pač pa zelo občutno v finančnem oziru. Duševno pa trpe tudi na ugledu. — Ko so tiranili po naših krajih gotovi nemški inspekcijski organi, se je iz službenega voza pogostokrat slišalo kričanje: „Sie Leiter!“ Ali pa: „Sie Stationsmeister!“ ... Na prvi hip bi človek mislil, da zahteva nemški valpet kako lestvo in kakega rokodelskega mojstra, ker se je pri vlaku kaj pokvarilo. Toda naenkrat si zagledal pred valpetom kot sveča stoječega postajnega mojstra, ki je moral nemo požirati psinke in poniževanja pred licem občinstva. Napram uradnikom

tega nismo zapazili. Kar je pa največjega obžalovanja in obsojanja vredno je to, da se slični prizori še danes ponavljajo. V zadnjem času se opaža, da so izginili iz proge skoro vsi uradniki. Menda so jih spravili na „višja“ mesta, tako, da celo na važnih postajah opravljajo službo načelnikov (Vorstandov) in prometnih uradnikov, postajni mojstri. Pripetilo se je celo, da je bil na neki postaji postajni mojster kot načelnik, pristav (uradnik IX. čin. razreda), pa je opravljal prometno službo. Da uradniki substituirajo postajne mojstre ali obratno, to se pa dogaja skoro vsak dan. Ali ni že čas, da končajo take razmere? Zahtevamo, da se takoj odpravi plesnivi avstrijski zistem ter, da se tako zaslužni in sposobni poduradniki, kot so postajni mojstri, imenujejo uradnikom, s čimer se ne bode le znatno zboljšalo njih obupno gnotno stanje, marveč jim tudi dalo zaslužen ugled. — Če se hočemo ravno voziti po železnicah, je naša prva dolžnost, da se za take ljudi potegnemo. Vsakdo naj si predočuje, da je v rokah prometnega organa vsak dan tisoč in tisoč življenj in da je največ nesreč nastalo zbog slabega gmotnega položaja, slabih družinskih razmer in skrbi, ki tarejo te uslužbenice vsled pomanjkanja. Kako naj pa tudi revež živi in preživlja večglavo družino s 1200 kronicami letne plače?! — Prepričani pa smo, da sploh prometni uradnik za svoje odgovornosti polno delo ni nikdar dovolj plačan! — Želimo, da tudi drugi listi ponatisnejo ta članek.

Moka in mast za Slovenijo. Predsednik dr. Brejc in podpredsednik dr. Žerjav sta izposlovala pri deželni vladi v Zagrebu 20 vagonov pšenične in 30 vagonov koruzne moke za Slovenijo. Prehranjevalni minister v Belgradu je dovolil, da se odpošlje 48 vagonov moke iz Zemuna v Ljubljano. Pravilno odpremo moke bo nadzoroval ravnatelj Jovan, ki ima tudi pooblastilo, da nakupi v Banatu večje množine masti, ječmena in drugega živeža. Od ameriške moke, ki se nahaja v Trstu, pride najbrž v najkrajšem času v Ljubljano večja množina.

Potni listi in propustnice, katere je policijsko ravnateljstvo v Ljubljani v zadnjem tednu odposlalo na naslove raznih proslincev v Nemško Avstrijo, so se od tam vrnil z napisom „Einfuhrverbot, zurück“ ali „Unzulässig, zurückleiten.“

Koleki po 1, 2 in 3 K so začeli v Trstu v škodo naše nove države ponarejati. Nekateri imajo to hibo, da napis 1 K, 2 K, 3 K ni veljaven. Ker je policija dne 28. februarja v Ljubljani že aretovala neko žensko iz Trsta, ki je hotela prodati večjo množino ponarejenih kolekov, se občinstvo, posebno pa uslužbenci trafik, trgovin in gostiln opozarjajo, da je treba na take škodljivce naše države strogo paziti in jih izročiti našim varnostnim organom. Prosi se občinstvo, da naznani ustmeno ali pismeno policijskemu ravnateljstvu, če je kdo v prodajalnah ponujal koleke.

Zahteve poštne oficijantov. Na občnem zboru ustanovljene podružnice Maribor, osrednjega društva poštne adjunktov, oficijantov in aspirantov se je 23. svečana 1919 odobrila spomenica, poslana iz Ljubljane poštному ministrstvu v Belgrad, v kateri se zahteva odprava našega bednega stanu in združitev vseh poštne uradnikov v skupni status. Poslala se je udanostna brzovjavka regentu Aleksandru in poštному ministru s prošnjo, da podpira njih upravičene zahteve. — Radi nepravilno nakazanih dijet se je oddala druga spomenica narodni vladi. — Od ravnateljstva se je zahtevala pravična razdelitev pošarskih mest, tako, da se upoštevajo v prvi vrsti moški proslilci in, da se sedaj sprejete pomožne moči ne uvrščajo do končne ureditve v naš stan. V bridkem prepričanju, da tudi nam tukaj na najsevernejših ogroženih krajih zasije lepše solnce v prosti Jugoslaviji, se je shod zaključil.

Lekarniške koncesije se smejo podeliti samo državljanom kraljevine SHS. Tuji lekarnarji, ki se ne bodo pridobili pravočasno jugoslovanskega državljanstva, izgubijo koncesijo. Praksa, ki jo morajo izkazati odslej proslilci, znaša pet let.

Slovenskim veterinarjem in agronomom, ki ne morejo študirati v sovražnem inozemstvu, se omogoči nadaljevanje pouka v Švicli ali pa na Francoskem.

Proč s hajlovci. Pišejo nam: Pri progovdrževalnemu odseku drž. žel. kr. Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani je osebje ravnatoko in najbrže še bolj hrepenelo po svobodi, kakor kdo drug. Dolga leta smo silno trpeli pod nemilim pritiskom Nemcev, ki so skrbno pazili na to, da pri železnicah ni bilo nobenega slovenskega naraščaja s tehniško naobrazbo, pač pa škodovali slovenskemu osebju, kjer so le mogli in to neglede na njihove sposobnosti, neglede na družine ali bolezen. Vse to je, hvala Bogu, s 1. marcem prenehalo. Naš tiran je dobil dne 19. februarja najboljšo plačilo za svoje delovanje, namreč poslovlino. Toda treba bo tudi še pri drugih odsekih odpraviti tuje nezdravo mrčesje iz zdravega jugoslovanskega telesa, kajti pravica mora zmagati na vsej črti.

Garnizijska bolnica v Ljubljani sprejme začasno 6 brivcev v službovanje proti dnevnemu honorarju 20 K. Proslilci se imajo zglastiti pri poveljstvu garnizijske bolnice in izkazati s spričevali, da so izučeni brivci.

Danes je kurentov god, zato je izšel „Kurent“ v slavnostni številki. Kaže nam letošnje pustne šeme — pesem o kabaretu in razne dovtipke. Dobi se povsod.

Ivan Cankar. Pustna številka „Kurenta“ prinaša lepo dovtipno stvar izpod peresa Ivana Cankarja.

Nemške vzporednice na celjski gimnaziji se razpuste s koncem 1. tedaja tek šolskega leta.

Iz srednješolske službe. Dež. vlada je odpustila sledeče nemške profesorje: Adolf Brauner, Johann Preindl, dr. Jos. Zack in dr. W. Hoffer.

Čiščenje v Belgradu. „Večernje Novosti“ od 1. t. m. javljajo, da so v Belgradu zasačili 10 detektivov srbskih državljanov, ki so v času avstrijske okupacije denuncirali belgrajsko prebivalstvo. V nedeljo se je sestal zbor, na katerem so se imenovali vsi oni, ki so pod avstrijskim režimom denuncirali svoje soprebivalce. Kaj pa pri nas?

Nove znamke za celo kraljestvo SHS je pričelo izdelovati poštno ministrtvo, ki pridejo v promet še tekom tega meseca.

Razdelitev soli je, kakor čitamo v časopisih, poverjena najbolj zagrozenemu Nemcu trgovcu gosp. Elbertu. Ali res nimamo svojih trgovcev?

Popravek. Ustavni in upravni problem v Jugoslaviji (dr. Fran Ogrin.) V tem članku, priobčenem v 54 številki so se vrinile nekatere napake: V prvem in šestem odstavku naj se bere namesto „avtentičnimi“ in „avtentičnega“ dotičnimi in dotičnega. V četrtem odstavku naj stoji pravilno „principa in sistema.“ V petem odstavku naj se bere: morajo, zlasti v prehodni dobi, dobiti ... avtonomijo, samoupravo. Nadstavku: Organizacija in okoliš upravni oblasti je pravilno namesto „županij in županije“ župnij (farà) in župnije.

Društvene vesti.

Slov. pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani. Ker upam, da bo s pustnim torkom v Narodnem domu konec večnim plesnim direndajem, lahko zopet nemoteno začnemo z rednimi pevskimi vajami za prvi letošnji koncert. V sredo zvečer ob pol osmih ves zbor. Pevovodja

Predavanja o spolnih boleznih. Slovensko zdravniško društvo javlja društvom in javnim oblastvom, da jim je na razpolago za predavanja o spolnih boleznih. Slovensko zdravniško društvo opozarja javnost na nevarnost, ki preti ljudstvu vsled razširjenosti spolnih bolezni. Vsled boljše izrabe časa bi bilo umestno, da bi priredilo morda po več društev skupaj predavanja.

Naročajte in razširjajte „Jugoslavijo“!

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

V torek, dne 4. marca ob 3. popoldne ... ulica šte. 15“ izven abonementa.
V sredo, 5. marca ob 7. uri zvečer „Tugomer“. Izven abonementa. Predstava se vrši za uradnike, ob znižanih cenah.
V četrtek, 3. marca ob 3. uri popoldne, dijaška predstava „Svet“, izven abonementa. Zvečer ob pol 8. uri, ... ulica šte. 15“, za abonement A.

Operno gledališče.

V torek, dne 4. marca ob pol 8. zvečer, „Bohème“, izven abonementa.
V sredo, 3. marca ob 8. uri popoldne „Prodana nevesta“, izven abonementa.
V četrtek, 6. marca ob pol 8. uri zvečer, „Bohème“, za abonement C.

Kulturen pregled.

Srbske narodne pesmi. Knjižgarna Z. i V. Vasića v Zagrebu, Akademski trg 8, je začela izdajati srbske narodne pesmi, katerih izdajo urejuje dr. L. Popović. Pred kratkim je izšla prva knjiga z naslovom „Trebnik“. Stane K 4— s poštnino vred. V tisku se nahajajo še tri knjige prvega dela, ki bodo izšle tekom leta in sicer „Veneć Junaka“, „Kolo Markovo“ in „Pesma Kosova“. Kdor se naroči na vse štiri knjige in pošlje K 20—, jih dobi poštine prosto. Knjige izidejo na lepem papirju z originalnimi platnicami in so vredne, da jih kupi vsak inteligenten Slovenec.

Sporod koncerta 10. marca t. l. ki ga priredi Cirila Medvedova v prid siročadi SHS: 1. Arenskij: Menestrel; 2. Škerjanc: Chanson violette, 3. pesmi po Li-tai-pou; 3. Mussorkij: Otroška izba; a) z njanjo, b) v kotu, c) Večerna molitev; 4. Debussy: Trois Préludes pod piano; 5. Brahmo: Utešeno hrepenenje (viola: Mirko Dežela); 6. Debussy: Trois Chansons de France; 7. Mussorgskij: Otroška izba: a) S punčko, b) Hrošč. Na klavirju spremlja L. M. Škerjanc. Predprodaja vstopnic in besedila v trafikah v Prešernovi ulici.

Umjetnički natječaj. Hrvatsko Društvo Umjetnosti raspisuje ovime iz zaklade nadbiskupa Posilovića dva stipendija, svaki po 1200 kruna godišnje, svaki u trajanju od dvije godine, za izučavanje crkvenog umjetnog obrta, napose drvorezbarstva. Na taj stipendij mogu kompetirati apsolvnti više škole za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu i sličnih učilišta u kraljevstvu SHS. Molitelji, koji imaju biti državljani SHS., imaju svoju sa svjedodžbom obloženu molbu podnijeti potpisano društvo do konca ožujka 1919. uz naznaku mjesta, gdje kane koju od spomenutih struka izučavati. Svaka stipendija plativa je u četvrt godišnjim obrocima po 300 kruna, uz namiru vidiranu po školi ili radionici, na kojoj dotičnik svoju struku izučava. Uživjanje stipendija od jedne godine na drugu, vezano je osim toga uz dokaz o uspješnom izučavanju struke, što se ima dokazati naročitim potvrdama i izradjenim djelima. Odbor si prema tomu pridržaje pravo, u slučaju nedostatnog uspjeha, daljnje isplačivanje stipendija obustaviti. Predsjedništvo Hrv. Društva Umjetnosti.

Gospodarstvo.

LDU. Zagreb, 3. marca. Trgovinsko ministrtvo skliče enketo raznih veščakov inestrijalne, komercijalne in pravoslovne stroke iz Hrvatske, Bosne, Slovenije, Dalmacije in Vojvodine v svrhu dogovora za izvedbo novih trgovskih zakonov.

LDU. Zagreb, 3. marca. Trgovinsko ministrtvo bo izdalo naredbo, da se mora poslovati v vseh trgovskih in industrijskih obratih po trgovskih knjigah in administrativno le srbski, slovenski ali hrvatski. Nameščati se smeje le državljani kraljevine SHS. Kdor ravna proti temu, izgubi koncesijo.

„Jugoslovanska obrtno-trgovska zveza“ je naslov članka gosp. dr. A. Gosarja v 49. številki „Slovenca“, kateri ima namen tudi obrtni in trgovski stan pritegniti v nastajajoči strankarski boj. Ideja v jedru

sicer ni slaba, pač pa je na strankarski podlagi samo teoretična, toda v praksi in po namenu samem pa vrlo škodljiva, a vrhu tega za dosego popolnosti neizvedljiva. Za dosego tega cilja bi bilo pač želeli, da se voditelji strank ali njihovi eksponenti v tako važne gospodarske organizacije ne vmešavajo, čeravno si recimo na primer V. L. S. lasti naslov „demokratska“ a demokratski pa sta morda obe ostali slovenski stranki še nekoliko več. Potemtakem bi morala vsaka teh strank, početi organizirati zgoraj omenjeno zvezo, kajti trgovstvo kakor tudi obrtništvo je pripadnik vseh treh slovenskih strank, vrh tega pa imamo prebriške izkušnje, v naših sličnih „pogorelih“ strankarskih združenjih in zvezah. Toraj prav toplo in odločno bi bilo za svetovati, gospodom političnim doktorjem, da pustijo organiziranje take jugoslovanske zveze, le pripadnikom — strokovnjakom trgovskega in obrtnega stanu, saj ako se bode posrečilo doseči omišljeno „jugoslovansko obrtno-trgovsko zvezo“ izven strank, je popolnoma jasno, da se bode v varstvo narodnega gospodarstva splošno veliko bolje obnesla, kakor pa v okviru strank, in v tem slučaju tudi ni potreba raznim doktorjem obupavati, da ne bi bili pri zvezi izven strank tudi oni deležni, kake v njih stroko spadajoče ter zmožnosti primerne službe, pa naj so tega ali onega političnega prepričanje. Toraj gospodje politični doktorji! od „jugoslovanske trg.-obrtne zveze“ v okrilju strank roke proč! Ivan Petrič, St. Jernej, Dolenjsko.

Nov predlog o uredbi valute.

Gjuro Janžikovič priobčuje v „jugoslovanskem ekonomistu“ članek v katerem se sklicuje na teorijo Silvio Gesela, ki zastopa mnenje, da se ima odpraviti zlato kot denar, država prepove bankam izdajanje bankovcev, a zato vzame sama v roke denarni posel ter izdaja bankovce, kolikor jih je potreba za vzdrževanje rednega trgovskega prometa. Da se prepreči preveliko nakopičenje bankovcev in da posamezniki ne bodo imeli interesa zadrževati denarja v svojih blagajnah se določi, da ima vsak bankovec vsak dan manjšo veljavo in izgubi v gotovi dobi vsako vrednost. Tako bi bil vsakdo prisiljen, da denar spravi hitro naprej, s čemur bi bila preprečena poplava. Po Geselovi teoriji bi s tem bilo rešeno tudi vprašanje obresti, ker bi vsakdo, ki sam denarja ne bi znal upotrebiti plodno, bil vesel, ko bi mogel denar posoditi komu drugemu brezobrestno. Kapital sam na sebi bi nikomur nič ne nosil, a zato bi vsakdo bil prisiljen delati. Seveda bi tak denar ne imel v inozemstvu nikake veljave, a zato bi morala država skrbeti, da preskrbi za vnanjo trgovino zlato, oziroma druga plačilna sredstva. Tako gg. Gesel in Janžikovič. Teorija je zelo lepa, kakor vsaka teorija. Sicer smo tudi mi mnjenja, da bi mogli po državi izdani bankovci nadomestiti zlato, a merodajni narodno-gospodarski krogi so nasprotnega mnjenja in s tem treba danes računati. Vsekako pa bi bil na našo mlado državo to prenevaren eksperiment, zato je bolje da ga prepustimo drugim.

Se vprašanje valute. Pisali smo o tem že mnogo, a stvar je tako važna, da je ni mogoče nikdar dovolj izčrpno obdelati. Valuta nima vrednosti, ker papirnati bankovci niso pokriti tako, pa bi jamčili povračilo v gotovini. Ako hočemo torej valuto popolnoma urediti, moramo predvsem vpostaviti vrednost sedanjih bankovcev avstro-ogrske banke, kar je potrebna asanacija banke, kar pa zopet ne bo mogoče brez prevzetja nujnih posojil. Ko bi bilo odvisno od ene države, bi to še šlo, a tako bo paž težko najti pot iz tega začaranega kroga. Ker na to pač ni misliti, da bi se mogel doseči sporazum med vsemi narodnimi državami bivše avstro-ogrske monarhije, dasi bi to bilo zelo želeli interesu vseh. Zato nam pač ne bo kazalo drugo, kakor da bomo rešili svoje valutno vprašanje sami, brez ozira na svoje sosede. Pri tem moramo računati, da se bodo kronski bankovci zamenjali

za dinarje, po — kakor vse kaže — približnem kurzu 3 krone za 1 dinar. Idealna ta rešitev sicer ne bo, a druge rešitve ni. Razlika bo potem samo ta, da kar stane danes 3 krone, bo stalo potem 1 dinar. Poleg tega se ni bati, da bi dinar spreminjal ceno navzdol, kakor je to danes s krono.

Zagreb, 3. marca. (Lj. d. u.) Včerajšnji zaključni kurzi na zagrebški borzi:

	Denar	Blago
Banka za trgovino, obrt in industrijo	458	488
Banka in hranilnica za Primorje in Sušak nove delnice	490	505
Hrvatska eskomptna banka	—	1470
Eskomptna in menjalna banka	—	—
Brod, nove delnice	368	376
Hipotekarna banka Zagreb	440	445
Jadranska banka, stare delnice	—	935
— nove delnice	890	900
Katoliška banka v Zagrebu	—	—
Hrvatska kreditna banka	1055	1065
Narodna banka, Zagreb	440	458
Obrtna banka, najnovejše	248	256
Poljedelska banka nove delnice	110	—
Prva Hrvatska štedionica, stare delnice	9025	9100
Prva Hrvatska štedionica, nove delnice	—	—
Riješka pučka banka	207	210
Zemaljska banka stare delnice	—	730
— nove delnice	670	680
Delniško društvo za industrijo	2500	2750
sladkorja	—	—

Izvoz konoplje iz naše države.

Te dni se je mudila v Pragi in na Dunaju posebna komisija organiziranja tovarov konopelj iz Vojvodine ter Hrvatske in Slavonije, da se dogovore radi izvoza velike množine blaga, ki se nahajajo v njih skladiščih. V Pragi jih je poslanik Hribar predvel dotičnim resortnim ministrstvom, ter so s čehoslovaško vlado prišli do sporazuma v katerim jim čehoslovaška republika nudi v zameno steklo, sladkor in gospodarske stroje. Na Dunaju jim je nemško-avstrijska vlada nudila v kompenzacijo sol in razno tekstilno blago. Ko je komisija izvršila a posel se je podala v Belgrad, da svoje dogovore predloži trgovinskemu ministru v odobrenje, ker je v splošnem interesu, da uvozimo ponudjeno blago, dočim blaga omenjenih tovarov doma ne rabimo.

Zadnje vesti.

Revolucija na Rumunskem. Kraljica odpotovala z otroci v Pariz.

LDU. Budimpešta, 3. marca. (ČTU.) Iz Segedina poročajo: Včeraj so francoske čete obkolile kolodvor v Segedinu in pozvale občinstvo, naj se odstrani. Ob eni popoldne je dospel dvorni vlak s francoskim vojaštvom. V tem vlaku se je peljala rumunska kraljica s tremi otroki. Govori se, da so v Rumuniji izbruhnili nemiri in da je kraljica morala pobegniti s svojo rodbino. Včeraj je kraljica v dvornem vlaku nadaljevala svoje potovanje čez Subotico v Pariz.

Protestna skupščina hrvatskih žen proti italijanski okupaciji.

LDU. Zagreb, 3. marca. Včeraj predpoldne je bila protestna skupščina žen proti okupaciji naših krajev po Italijanih. Skupščino je otvorila ga. Kveder Zofka Demetrovičeva. Govorili sta potem gdč. Smrekarjeva in gdč. Štebijeve, odposlanica Ljubljanskega ženskega društva. Naposled so sprejeli resolucijo, ki se odpošlje Wilsonu in mirovni konferenci. V resoluciji se protestira proti prodiranju Italijanov v naše kraje in proti nasilstvom na našem ozemlju. Naposled se pozivlja vlada v Belgradu, naj izposluje, da se na mirovni konferenci uredi vse, da se priznajo naše zahteve.

Gibanje bančnih uradnikov v Zagrebu.

LDU. Zagreb, 3. febr. Včeraj se je dosegel sporazum med delegati bančnih uradnikov in med zavodi na ta način, da so banke pristale na šesturno delo in na izboljšanje plač.

Regent Aleksander na povratku iz Pariza.

LDU. Tulon, 3. febr. (Brezžično.) Posebni vlak, ki je vozil prestolonaslednika Srbije, Aleksandra, je dospel semkaj ob 2.35 popoldne. Prestolonaslednik je izrazil oblastim, pričakujočim ga na kolodvoru, laskavo zahvalo na sprejemu, prirejenem mu v Parizu;

nato se je ukrcal na križarki, ki odplave ob petih popoldne v Patras.

Potovanje v inozemstvo.

LDU. Zagreb, 3. marca. Po zahtevi francoskega poslaništva v Belgradu in njegove vrhovne komande se mora vsak popotnik pri vdiranju popotnic za inozemstvo osebno predstaviti pri poslaništvu v Belgradu. Ponovno se opozarja, da se more potovati v neprijateljske dežele samo izjemoma in iz važnih vzrokov. Za te primere je potrebno potrdilo županstva, glavarstvene ali redarstvene oblasti.

Aprovizacija.

Stranke, ki dobivajo meso pri Burji, dobe v aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti 13/1, nove izkaznice za meso, v sredo, dne 4. marca. — Stranke prineso s seboj: 1. staro izkaznico za meso, 2. rmeno ali zeleno legitimacijo za živila, 3. železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseb in 4. kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 3. do 5. ure. Stare izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Mesariji v sredo ne bodo prodajali govejega mesa, ker je izostala dobava živine po Vnovčevalnici za živino. Pred petkom oz. soboto, ne bo mogla mestna aprovizacija oddajati mesa ubožni akciji B, gostilničarjem in zavodom.

Bele štruce. Mestna aprovizacija je sklenila začasnno pogodbo z neko hrvatsko pekarno, ki preskrbi po 25 dekagramov težke, iz bele pšenične moke pečene štruce, ki se bodo prodajale od srede, 5. t. m. dalje po dve kroni v vojnih prodajalnah na Bregu, v Prešernovi ulici in v Šolskem drevoredu. Prispelo bo vsak dan 2000 štruc, če nastane potreba, se jih bo dnevno dovažalo do 5000. Vsi deli popolnega pomanjkanja krušne moke, je mestna aprov. prisiljena poseči po tem obupnem sredstvu, da bo občinstvu v najhujšem času vsaj nekaj kruha na razpolago.

Poslano.

Boj na dve fronti nekdanj — sedaj! V obče ni moja navada mnogo govoriti, posebno ne o vojnih dogodkih. Svetovna vojna je bila zame namenoma brezobzirno izpostavljenje sovražnemu ognju, na znotraj pa tudi nič manj ali več nego večletno kruto zasledovanje in zatiranje. Smatralo se me je za izmeček človeške družbe, nosil sem pečat na čelu: rusosrbofil in antimilitaristični agitator. Z zaničevanjem so mi obračali hrbet nemški, le neopaženo se mi je bližal časih tu ali tam slovenski častnik. Potok solza so prelili v tej dobi, polni žalosti in gorja, moji domači v neprestanem strahu, da postane žrtev zunanega ali notranjega sovražnika. Grabežljive roke pa so medtem segale po mojem premoženju. Usoda mi je bila zgubiti čast, življenje, premoženje, prepustiti ženo, deco, mater, bridki usodi temne bodočnosti. A prišlo je drugače. Zrušila se je stara stavba v prah. Na razvalinah proslule Avstrije pa je vzkilo novo življenje, življenje svobode, vstala je Jugoslavija, o kateri sem sanjal že začetkom vojske. Kakšna radost in zadovoljenje! Videl sem v tem razdobju konec neznoznega trpljenja in gorja in začetek novega, vrednega življenja, življenja svobode. — A varal sem se, bridko varal! Denuncijanstvo je praznovalo in praznuje naprej naravnost orgije, posebno za časa, ko sem največ trpel kot edini slovenski koroški častnik in učitelj v nemškem ujetništvu na Koroškem. Doživel sem zavratne napade od lastne strani v času, ko sem — upam — zadnjič čutil kruto pest nadutega premaganega zmagovalca Nemca, ko mi je moreča skrb za svoje drage razjedala srce in morila dušo, ko so žena z deco in svojci trepetali za moje kakor svoje življenje in premoženje. V tem mojem brezupnem položaju se zgleda v Ljubljani dne 10. prosinca t. l., toje v najkritičnejših urah v obupnem boju za predor v Področici „komabant s koroške fronte“ in ve povedati, da sem bil „kot učitelj najstrastnejši nemčur“, se „pustil takoj ujeti“ ter „popival v beljaških gostilnah v družbi nemških vojakov.“ Na tako zlobno in zavratno obrekovanje ni treba odgovora. Obsoja se samo po sebi, obsoja ga tudi vsa slovenska javnost. V dokaz za zlobne izmišljotine omenim le moje prognanstvo kot slovenski koroški učitelj v

nemško protestantsko pogorsko vas, moje službovanje na edini narodni šoli na Koroškem v Sv. Jakobu, kjer sem si v kratkem času priboril 4. razred, kakor ne prej in ne poslej, moje delovanje med drugim kot načelnik Učiteljskega doma. Kogar pa več zanima, naj se pa obrne do oficijelnih predstavitev in zastopnikov slov. naroda, ne pa do istih, kateri so prišli šele v zadnjem času s trebuhom za kruhom „reševati“ Koroško. V vojaških zadevah odgovarjam edinole predstojnim vojaškim oblastim. Prepričan sem, da me — ako treba — kličejo na odgovor, prepričan pa tudi, da so z vso odločnostjo pripravljene braniti mojo čast. L. Primoschitz, nadp.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Kupim čelo (form) za avbo ali zavijačo. Ponudbe s ceno na B. Račić, Ljubljana, Prule. 675 2—1

Prodajalka s čedno pisavo se takoj sprejme. Kje, pove upravništvo Jugoslavije.

Ponudim: Vermout vino, slivovko, tropinkovec, novic, brinjevec, rum in „Pelin-kovec“ liker. Viljem Spitzer, Ljubljana, Kolizej. 677

Kupim vsake vrste SHS znamk, rabljene in nerabljene, dalje vojne in vojniščne znamke in druge stare znamke cele Evrope. Rabljene ljubljanske SHS znamke plačam:

za 100 kom.	3 vin. K	—40
„ 100 „	5 „	—80
„ 100 „	10 „	160
„ 100 „	20 „	320
„ 100 „	25 „	4—

A. Spitzer, Ljubljana, Kolizej. 676

Priporočilo. Slavnemu občinstvu se uljudno naznanja, da podpisani prevzema vsako naročbo za prevažanje raznega blaga. Konji, vozovi in zanesljivi vozniki so vsak čas na razpolago. — Ivana Treo, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 6. 669 2—1

Kanarček, „Harcer“ (samica), se kupi ali vzame na posodo proti odškodnini. Cenj. ponudbe pod „Samica“ na upravo lista.

Vsem ženinom in nevestam priporočam da se pri nakupu pohištva oglašite v zalogi pohištva, Vido Bratovž v Ljubljani, Marije Terezije cesta 13 (Kolizej) in Stari trg 4. 19

Karbidne svetiljke in karbid razpošilja točno na drobno in debelo trdka Martin Sumer v Konjicah na Stajerskem. 438 20—18

Kateri iz Rusije vračajočih se vojnih vjetnikov bi vedel kaj povedati o Jožetu Šmid roj. 1. 1875. v Podlomu občina Selca okraj Kranj. Služil je pri Tren. Ldst. Art. Abt. v Przemyslu in je bil 22/3. 1915 vjet, zadnjič je pisal pred 2. leti, naslov je bil: Jože Šmid 1. polk. Taškent, Turkestan, Rusija. Kdor se je tam nahajal in bi mi mogel dati kaj pojasnil o njem mu povrnem stroške in dam nagrado, njegova žena Marija Šmid, Podlonk št. 9. p. Železniki. Gorenjsko. 617

Na hrano se sprejme gospoda, opoldne in zvečer. Vpraša se pri upravništvu lista. 634 3—2

Več vagonov špeha, masti in suhega mesa, opremljeno z izvoznico za Kranjsko, preskrbi moj prijatelj iz Srema. Interesenti naj stavijo primerne ponudbe, da jih morem sporočiti dobavitelju, oziroma kupca z dobaviteljem naravnost spojit. A. Kajfež, Kočevje. 652

Oskrbnik, star 23 let, vešč štirih jezikov, išče službe. Ponudbe naj se pošljejo na upravništvo lista, pod šifro „Oskrbnik“. 654 2—1

Dva drž. uradnika iščeta stanovanje, vsak 2—4 sobe. Če ni drugače, sprejmeta stanovanje tudi pod streho, v kleti, ali pa v hlevu. Naslov se izve v upravništvu lista. 653 2—1

Hrvatsko delniško prometno društvo

„Virovitica“
Zvonimirski trg 4, v lastni hiši
kupuje 678

po primernih cenah vsako množino
smrekovih desek, lat
in drugega gradbenega lesa.

Kupim za gonilo žago (v hribovitem kraju), ki se da kuriti z lesnimi odpadki

lokomotivo

kakor druge za žago potrebne železnine.

Martin Goršek, 670

pošta Šoštanj.

Dobro idoča

gostilna

na dobrem mestu s trgovino vina, s 300 hl sodov se proda za 210 tisoč kron. — Ponudbe na naslov Jožef Gračner v Celju.

Prostovoljna dražbena razprodaja

različnega pohištva, postelje, omare, umivalniki, podobe, kovčegi, gnetilni stroj, velocipedni stroj za telovadbo, popolni Mayerjevi vseučni slovar, ptičniki, puška, lepa prostorna polkrita kočija, lepi močni voz brek, en tovorni voz z diro, ena konjska zaprega, konjski dežni plašči in druge raznovrstne predmete, se vrši v četrtek 6. sušca od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne na dvorišču kavarne „Evropa“, vhod Marija Terezija in Dunajska cesta. 672

Kapitalist

se išče za rudokopno podjetje na Spodnjem Štajerskem. Rudokop — Svinec — analiziran 78 %. Najlepša naložitev kapitala. — Podjetje sigurno — in zanesljivo. — Ponudbe pod upravnistvo Jugoslavije.

Priporočila se tvrdka:

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7

ob Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Istotam se proda: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletno z valjčnimi zastori, mera 135×184, 63×184, 20 59×184 in eno rabljeno 90×162. 13

Modni salon

priporočila najnovejše damske svilene klobuke ter čepice v največji izberi.

Marija Götzl v Ljubljani,
Židovska ul. 8. Podružnica Židovska ul. 7.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 680

JOSIP JUG

stavb. in pohištveni pleskar in ličar v Ljubljani, Rimska cesta 16 izvršuje svoja dela še vedno s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Cene primerne.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po 3% 162 14—4

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vlohe obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — t. j. dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasiti radi tega pri hranilnici.

Splošni rezervni sklad (lastno premoženje) nad pol milijona kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na pr. dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 K z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krono.

Koncem junija 1918 je bilo stanje hran. vlog nad 9 milijonov 700.000 kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam: nad 2 milijona 700.000 kron.

Suhe gobe

vseh vrst nemešane kupujem v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah.

Istotako iztočen-trčan med v večji množini.

F. SIRC — KRANJ.

637

Modni salon Gorjanc & Komp.

Ljubljana, Mestni trg št. 3 in Postojna priporočila cenj. damam veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov in čepic. Sprejema se tudi prekrojenje slamnikov. Popravila se točno izvršujejo. — Cene nizke. 635 3—1

: Mesarske tehtnice :

lastnega izdelka ima v zalogi tvrdka

Karol Usar, Maribor n. D.

Grajska ulica šte. 28.

:: Tovarna vsakovrstnih tehtnic. ::

Cene zmerne. — Popravila točno in ceno. 594

Modni salon za dame in gospode S. Potočnik, Šelenburgova ulica 6. I.

na tehnologičnem muzeju v Parizu izprašani krojač opozarja cenjene dame in gospode na svoje najnovejše modele. Izdeluje kostume, pomladne plašče, obleke za gospode, natančno po modelu. — Modernizira kostume. — Posebni atelje za obračanje oblek, površnikov, športnih oblek, renoviranje in obračanje talarjev in salonskih oblek za prečistijo duhovščino. — Sprejema naročila tudi iz dežele. Obračanje in renoviranje salonskih suknj v najmodnejše jakete za gospode. Obleke in kostumi v osmih dneh v smrtnem slučaju v 24 urah.

Alfonz Breznik

učitelj „Glasbene Matic“ in edini strok. dež. sodišča

Ljubljana, Kongresni trg šte. 15 (nasproti nunske cerkve.)

Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. 167 24—6

Čevlji tovarne Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po 159 14

K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

Vzalogi Ljubljana Breg.

Zavod za reklamo in snajenje
Al. Matelič
Ljubljana, Kongresni trg št. 3/I.

Pozor! Nikakega veriženja več!

Vsi, ki želite odpomoči navijanju cen, storite najboljšo, da si brez izkaznic nakupite **manufakturnega blaga** v poljubni množini v skladišču na Francovem nabrežju št. 1 (Filipov dvorec) pri Frančiškanskem mostu.

Razprodaja se vrši dnevno dopoldne od 8.—12. in popoldne od 2.—5. dokler bo kaj zaloge. Prodaja se pod nakupno ceno. Pri večjem nakupu izdaten popust, ter edino ugodna prilika za trgovce na deželi. 536 10 2

Važno za ženine in neveste, : begunce in gostilničarje :

da si nabavijo pohištvo. Razproda se radi preureditve posestva po zmernih cenah 30 kompletnih sobnih oprav, deloma zelo elegantnih in modernih kakortudi preprostih in antikih. Nadalje posamezne omare, postelje, divani in drugi deli oprave. Cena za kompletno sobo z zastorom, prtom, preprogo itd. K 1000.— do K 7000.—. Natančnejša pojasnila in naslov oddaja

Anončna pisarna Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I.